

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Néhány szó a helyszíni szemléről

Irta: NÉMETHY FERENCZ ny. ezredes

Minden nyomozásnak alapját és kiindulási pontját a helyszíni szemle képezi. Ha a helyszíni szemle nincs a kellő alaposággal és szakértelemmel megtartva, akkor az egész nyomozás, sőt később a bírói vizsgálat is rossz mederbe, helytelen irányba terelődhetik, minnek eredménye azután vagy a nyomozás és vizsgálat meddősege, vagy pedig ártatlan egyének meghurcolása.

A helyszíni szemle helyes megejtése a csendőrtől oly sokoldalú ismereteket, kiváló nyomozási képességet és főleg alapos gyakorlatot követel meg, hogy mindezen követelményekkel egyetlen cikk keretében a kellő részletességgel foglalkozni lehetetlen. Azért itt csupán csak azokkal a körülményekkel kívánok röviden foglalkozni, amelyekből egy helyszíni szemle megejtése után a tettes vagy tettesek személyére közvetlenül lehet következtetni.

A nyomozó csendőre nézve az a legnehezebb helyzet, midőn a tettesnek, a tett elkövetése után, észrevétlenül, mások által fel nem ismertetve, sikerült a tett színhelyére odajutni és ugyanily módon elmenekülni, midőn tehát nincsenek szemtanúk, kik felvilágosításokat adhatnak.

Ily — igen gyakran előforduló — esetekben a csendőr éleslátására, leleményességére, helyes érzékére és gyakorlati tapasztalataira van utalva és apróbb, laikus előtt lényegtelennek látszó jelekből, nyomokból és gyanúköri körülményekből következtethet csak a tettes kiletére.

Mert nagy szerencse a társadalomra, hogy a büntetett — akármilyen gyakorlott, ügyes és körmondfont legyen is — munkája közben minden elővigyázat mellett bizonyos nyomokat hagy hátra, melyek a tett elkövetésének módjára és ebből többé-kevésbé a tettes személyének kiletére is, következtetéseket engednek és kiindulási pontul szolgálnak oly esetekben, midőn a laikus tanácstalanul állana a rejtéllyel szemben.

A nyomozó csendőre hárul azon nehéz és fáradságos feladat: a helyszínen visszahagyott nyomokat felfedezni, biztosítani és felhasználni.

Ezt a mozaikszerű munkát, melyből az egész nyomozás összeillesztve van, minden alkalomkor, főleg azonban főbenjáró esetekben, ajánlatos minél

nagyobb alaposággal, körültekintéssel és szakértelemmel végezni de ez esetben aztán sokszor meglepő sikert is lehet elérni.

A nyomok, melyek tettes a helyszínen visszahagyhat lehetnek:

1. maga a bűncselekmény, a végrehajtás látható jeleivel;

2. a tettes által a helyszínen visszahagyott tárgyak;

3. a helyszínen a tett előtt egész biztosan ott volt, de azután hiányzó tárgyak, melyeket feltehetőleg a tettes vitt el;

4. tettes egyes testrészeinek lenyomatai, melyeket utközben vagy tárgyakon, melyekkel érintkezésbe jött, visszahagyott;

5. jellegzetes ismérvek, melyekből bizonyos kézi ügyességre, jártasságra vagy szokásra lehet következtetni.

Bűnügyi nyomozásoknál figyelembe jöhetnek:

a) kéznyomok,

b) ujjnyomok,

c) lábnyomok,

d) vérnyomok,

e) elhullajtott haj-, bajusz, szakállszálak,

f) harapási nyomok,

g) körömmnyomok,

h) ruhanemű a rátapadt porrésszel,

i) orrváladék zsebkenődkön és végül

k) a tettes által használt eszközök.

Minél több a visszahagyott nyom és bűnjel, annál könnyebben és biztosabban lehet a tettes kiletére következtetni.

A nyomozó csendőr a helyszínen mindennek előtt iparkodik magának az ismeretlen tettes személyéről fogalmat alkotni: első sorban arról, férfi, nő, vagy gyermek követte-e el a tettet?

A bűnügyi statisztika ugyanis azt tanítja, hogy súlyos bűntények p. o. gyilkosságok, betöréses lopások, gyújtogatások stb. nemesak erőteljes férfiak által hajtatnak végre, hanem kiesi, gyenge, vézna, sőt serdületlen egyének, de még nők által is.

A nyomozás további folyamatára fontos továbbá a helyszínen oly nyomokat felfedezni, melyekből a tettes testnagyságára következtethetünk.

Ezen célból meg kell vizsgálni az összes bejáratokat, melyek a helyszíneire vezetnek, annak megállapítása végett, hogyan jutott a tettes a helyszíneire és minő akadályok álltak útjában, melyekkel megküzdnie kellett?

Ha p. o. valamely helységbe való bemászás céljából a tettesnek egy magasan fekvő ablakpárkányba kellett kapaszkodnia, lajtorját vagy más segédeszközt azonban nem használt, akkor a kézzel elérhető magasságból a test nagyságára is lehet

következtetni, mely körülbelül a testhosszuság ötnegyedének felel meg.

A netán visszalagyott kéz- és lábnyomok, ugyancsak a lábbeli által a falon okozott horzsolások a következtetések helyességét még inkább fokozni fogják.

A nyomok annál feltűnőbbek, minél többen voltak a tettesek, ha ezek testmagassága különböző volt, ami különben elég gyakori, sőt a betörők előzetesrel dolgoznak kicsi, vézna emberekkel, még gyermekökkel is, kik ablaknyílásokon, pincelyukakon át könnyebben férkőzhetnek az épület belsejébe, mint erős, tagbaszakadt férfiak.

A kéznyomokon kívül figyelembe veendő a lábnyomok, ezek méretei, a lépés hossza, mely normális embernél 70 cm.-t tesz ki.

Mindezek együttvéve szintén következtetést engednek, mily nagyságu lehetett a tettes?

A lábnyomokban megfigyelendő az illető járása, a jármódor, mely akárhány embernél annyira jellegzetes, hogy őt hátulról már messzire felismerhetjük, anélkül, hogy az arcát láttuk volna.

Vizsgálódásunk tárgyává kell tennünk, vajjon a tettes lábujjhegyei ki vagy befelé állanak-e; a lábak párhuzamosan tétetnek-e a földre, vagy egyik-másik nincs-e befordítva és hogyan emeli az illető a lábait?

Ha a lábnyomok frissek és felismerhetők, akkor a lábnyomok földtől való eltávolításából következtethetünk a mozgás gyorsaságára, tehát arra: lassan, vagy gyorsan jött, ment, vagy futott-e az illető; jó erőben volt-e, vagy fáradt, mert akkor vonzolta a lábát?

A lábnyomokból bizonyos testi hibákat vagy sérüléseket is kinézhetünk, így p. o. ha az illető sántított vagy csámpásan járt, ami mindenesetre nagyon megkönnyíti a tettes utáni nyomozást.

A lábnyomok következtetni engednek arra is, minő lábbelit viselt a tettes és a lábbeli után itélve, minő társadalmi osztályhoz tartozott?

A falusi ember vaskos, szegelt lábbelit hord. A lábnyomok néha az ottani vidéknek megfelelő lábbeli p. o. sarok nélküli boeskor, papucs stb. jellegzetes nyomait vagy azt mutatják, hogy a lábbeli gyári munka, uri cipő, de a talpa lyukas, elhasznált volt, minőt csavargók viselnek.

A lábbeli minőségéből nevezetesen a sarok formájából a viselő nemére is következtethetünk, mert a női cipők sarkai kisebbek és kerekdedebbek, mint a férfiaké, ezenkívül megvizsgálándó, vajjon a sarok nem volt-e patkóval, esetleg gummival ellátva.

Talpfolatok, hiányzó talpszegek, patkók, letaposott sarkok stb., akárhánszor fontos és lényeges szerepet játszottak a bizonyítási eljárásnál.

Néha a lábnyom okozta mélyedésből az illető testsúlyára is következtethetünk, itt azonban tekintetbe kell vennünk, vajjon a lábnyom normális lépéstől avagy ugrástól származik-e?

A tettes testterjedelmét — a netán visszhagyott ruházaton kívül — felismerhetjük abból, hogy minő szélességű nyílásokon (rács, pincelyuk, ablaknyílás) mászott át az illető.

Tettes testi erejére következtethető a büntény kivitelének körülményeiből és azon akadályokból, melyeket neki leküzdenie kellett.

A kéz és láb méretei a hátrahagyott nyomokból

látszanak, de emellett még a különleges viszonyokat is figyelembe kell venni.

Puha talajban ugyanis a lábnyomok rendszerint kissé hosszabbak és oly embereknek, kiknek teste egyoldalulag van kidolgozva, kiknél tehát a testsúly sem oszlik meg egyenletesen, a talp nyoma kissé szélesebb lesz, mint p. o. asztalosoknál, kiknél a baloldali jobban fejlett, vagy közsörösöknél, kik bal lábukkal többet dolgoznak stb.

Igen jó lenyomatot ad a harisnyás vagy a meztel, mert előbbinél a talp alkatát jól kivehetjük, a harisnya kötéséből is következtethetünk tettes kilétére.

A kéz- és ujjlenyomatok a bűnügyi nyomozásban nagy jelentőséggel bírnak.

Kétféle ily nyomokat különböztethetünk meg:

a) Látható nyomokat, melyek azáltal keletkeznek, ha a nedves vagy zsíros kéz érintkezésbe jött ablaktáblával, üveggel, butorral stb., azokon ott hagyta az ujj jellegzetes barázdáit és fodrait, vagy ha a kéz véres, enyves, meszes, kormos volt stb. és ezen nyomokat hagyta azon tárgyakon, melyeket megfogott.

b) Láthatatlan nyomokat, melyek szabad szemmel fel nem ismerhetők, de sokszor észrevehetőkké válnak, mihielyt rálehelünk, port hintünk rájuk, esetleg vegyi szerek alkalmazásával előhozzuk, mint ezt a fotografus teszi a kép előhívásánál.

Ha az egész kéz nyomai megvannak, akkor már egész határozottsággal következtethetünk a kéz alakjára, nagyságára, esetleg defektusokra, p. o. ha az ujj esonka volt, vagy ha az ujjizületek meg voltak vastagodva stb.

Az ujjak hosszának megítélésénél tekintetbe kell vennünk a fogás módját is, így p. o. ha a megörbített ujjak emelkedésen (él, szél) át fognak meg valamely felületet, illetve tapadnak arra rá, akkor a gyűrűsujj rendszerint hosszabb, mint a középsőujj és a mutató- és kisujj is ez esetben rendkívül hosszúnak tűnik fel.

A személyazonosság megállapítására a *dactyloscopia* egyik igen fontos segédeszköze a nyomozásnak.

Mindenesetre célszerű volna, ha a tudománynak ezt a vívmányát a csendőrségnél is gyakorlati alkalmazásba vennék. Annak megítélésére azonban, hogy a rendőrségnél behozott eljárást mennyiben lehetne a csendőrségnél is meghonosítani, kísérleti anyag hiányzik, enélkül pedig a tárgyhöz érdemlegesen szólni nem lehet.

Értesülésem szerint a lefolyt háboruban a tábori csendőrségnél már behozták a *dactyloscopiai* eljárást a kémek személyazonosságának megállapítása céljából. A tábori csendőrök el voltak látva eszközökkel, melyek segítségével az ujjlenyomatokat felvették. A gyanus személyről készített nyomatlapok elküldtek azon helyekre, hol az megfordult, hogy így is bizonyítható legyen rá a kémkedés.

Érdekes volna megtudni, hogy ezen eljárás minő eredményekre vezetett.

Az ujjlenyomatok sokszor a gonosztevő testnagysága és állapotáról is támpontokat szolgáltatnak, amennyiben egy bizonyos térre eső bőrfodrok száma az egyes embereknek különböző, nevezetesen

nőknél nagyobbaknak tűnnek fel, mint kidolgozott férfiakéknál.

Néha egy ujjlenyomattól is megállapítható, vajjon bizonyos gyanuba vett személy a helyszínen jelen volt-e?

Sokszor ugyanis a fogás helyzetéből felismerhető, hogy az ujjlenyomat melyik ujjból származik és akkor csak azt kell megállapítani, hogy a gyanus egyén ezen ujján az illető figura (alakzat) megvan-e vagy sem?

A betörők néha az ablaktáblákat szappannal, enyvel vagy más tapadós szerrel szókták bekenni, hogy a törés által keletkező zajt elnémítsák. Bemászás előtt a cserepeket kiveszik és óvatosan félre rakják.

Ilyenkor igen jól felismerhető ujjlenyomatok jönnek létre, melyek segítségével a gyanúsítottat a tett elkövetése rábizonyítható.

Számos gyakorlati példa mutatja, hogy a legkülönbözőbb bűncselekmények: gyilkosság, rablás, lopás tettesek, névtelen levelek írója csakis a *dactyloscopia* segítségével volt felderíthető.

Látható ujjlenyomatokat többnyire a fényképező-lemez is visszaad, ha azok megfelelő világításnak tétetnek ki. Ellenben, ha a lenyomatok közvetlen nem láthatók és egy bizonyos helyen friss ujjlenyomat vételezhető, akkor azok rövid időre láthatók lesznek, ha rálehelünk, arra port hintünk, mely célra vaspor (*ferrum reductum*), *lycopodium*, szükség esetén szivarhamu alkalmas, a port aztán lefújuk.

Levélpapíron zsíros ujjlenyomat felmelegítés által tehető láthatóvá. Néha jódgőz behatása is jó szolgálatot tesz.

A tettes haja, mely p. o. viaskodás közben az áldozat kezében vagy eszközökön ragadhatott vagy p. o. valamely nyíláson való áthatolás alkalmával odatapadhatott, szintén fontos bizonyítékot képez.

A haj színétől eltekintve, a görösövi vizsgálat könnyen megállapítja, vajjon az illető haja sima vagy göndör volt-e; a hajgyökér után itélve, dus vagy ritka növesű hajzattal bírt-e az illető; nőtől vagy férfitől származik-e az; öreg vagy fiatal volt-e a szőlen forgó egyén?

A helyszínen talált hajszálak tehát a személyazonosság megállapításához fontos támpontokat szolgáltatnak, ha nem is lehetséges teljes pozitívítással azt megállapítani, hogy a talált hajszál ettől vagy attól a személytől származik-e, ami csak akkor lesz lehetséges, ha gyanuba vett személyek csak korlátozott számban fordulnak elő.

Az öltözködésre részint a tett színhelyén visszahagyott, ott felejtett ruhaneműekből, részint ruhadarabokból vagy szövetfosszányokból lehet következtetni. Néha azon benyomásokból, melyeket a ruházat, p. o. puha földön való térdepelésnél, átázott vagy piszkos anyagokkal való érintkezésnél butokon, falon stb. visszahagyott, lehet a szövet minőségére következtetni.

A porrések görösövi vizsgálata visszahagyott vagy ott felejtett ruhadarabokon mérvadó annak megállapítására, hol tartózkodhatott az illető legutoljára és minő foglalkozást üzött?

Az orrváladék megvizsgálása a helyszínen talált zsebkendőkön szintén felvilágosítást adhat, minő poralkatrészeket szítt be az illető az utóbbi időkben.

Igy p. o. a helyszínen talált zsebkendőre ragadt orrváladékban feltalált koks-tubák-fövenyporré-szekből megállapították egy gyilkossági ügyben, hogy a tettesnek tubákosnak és üveggyári munkásnak kellett lennie és ezen felteves helyesnek is bizonyult.

Egy másik gyilkossági esetben, ugyancsak a helyszínen talált zsebkendő szemnyomaiából kétségtelenül megállapították, hogy a tettesnek sokat keített pajtában, padlason és toistállóban megfordulnia és tényleg bebizonyult, hogy a tettes kocsis volt.

Tettes fognyomai a nyomozási eljárásban szintén szerepet játszhatnak, amennyiben több esetben a fogharapás nyomaiból a tettes fogainak minőségén és állására lehetett következtetni.

Ily harapási nyomok nemcsak egy, a bűncselekményt megelőzőtt viadalban létesülnének a megáldott testrészein, hanem az áldozat testén is, p. o. kéjgyilkosságnál, madón a gyilkos bestialis falank-ságában áldozata mellébe harap. De néha a fogazat nyomait találhatjuk oly eszközökön is, melyeket a tettes fogai közt tartott, vagy kenyér és egyéb élelmiszer-maradványokon, melyekbe a tettes beleharapott.

Karmolástól eredő sebek vagy körmök által okozott bőrhorzsolások szintén támpontul szolgálnak a tett mikénti kivitelének és a tettes keze állapotának (munkás-, urikéz stb.) megállapításához.

A tett kiviteli módja, a végrehajtásnál nyilvánult szokások, a kézi ügyesség, mit a tettes munkájánál tanusított, sokszor következtetéseket engednek tettes foglalkozására.

Igy p. o. egy gyilkosságnál az asztalon egy vagy kenyérvágó kést találtak, mellyel a gyilkosság végrehajtatott, miután a kés véres volt és a seb nyílásaiba is talált. A penge a sebből való kihúzás után a vértől részben megtisztított és a letörölt vér megaludva az ágyerítőn találtatott. Azon körülmény, hogy a kés használat után megtisztított, arra engedett következtetni, hogy a tettel mé-száros vagy hentes követhette el, mert ezeknek szokása a kés állatok leölése után megtörölni.

A felteves ezen esetben is helyesnek bizonyult; tettes egy hentes személyében kiderítettett, kire a tett elkövetését a késre rányomott bőrfodrok és a lámpagolyón lévő véres ujjlenyomat segítségével rábizonyítani is sikerült.

Bizonyos jelekből a tettes foglalkozására következtethetünk, így p. o. a kötél esomózásának módjából, vajjon azt paraszt vagy halászember eszközölte-e; asztalos egy szekrényt más módon fog feltörni, mint egy gyakorlatlan betörő; a lakatos munkája záruk felnyitásánál szintén szembeötlő.

Ha egy pénzszekrény feltöréséhez dynamit használtatott volna, akkor felvetjük azt a kérdést, hogyan juthatott tettes ezen eszközökhöz? Nem lehetett-e kötő, bányamunkás vagy gyári munkás?

Ha a betörésnél magas hőfokot fejlesztő szerek alkalmaztattak, akkor a tettes vagy egy a legmoder-nabb betörő-szerszámokkal dolgozó betörő lehetett, vagy egy oly mechanikus, ki ily szereket használni szokott és azok kezelésében jártassággal is bír.

A betörőeszközök okozta nyomokból néha egész

határozottsággal következtethetünk azok mineműségére és arra, vajjon azok hivatásos betörők által szoktak-e használni, mely esetben a nyomozás szűkebb mederbe lesz szorítható.

Tettes által a helyszínen hagyott *bélsármokból* néha felvilágosítást nyerhetünk, mit ettek, a visszahagyott törőlapirokból pedig, kik lehettek az illetők.

Akárhányszor nagy könnyelműen és elővigyázatlanul oly papír is használtatik törőül, amely tettes személyéről jó felvilágosítást ad, így p. o. egy gyújtogató gyújtáshoz egy levélpapír borítékát használta, mely nevére volt címezve és mely címzés az égési nyomok dacára még olva-ható volt.

Némely büntény végrehajtása *helyi és személyi viszonyok ismerete* nélkül alig képzelhető el.

Ezt tudva a nyomozás szűkebb körbe szorítható.

A csendőr kötelessége a helyszínen általános átvizsgálása után a *meglévő nyomokat biztosítani* és gondot fordítani arra, nehogy azok eltapostassanak, megsemmisítenek, felismerhetetlenné tessenek és nehogy a vizsgálat új nyomok és jelek keletkezése által befolyásolható legyen.

A tettes által visszahagyott kéz-, láb- és egyéb testnyomok megválogatása általa akadályozható meg, ha azokra belül üres tárgyakat borítunk vagy azokat csak a szélén megerősítendő tiszta papírlappal eltakarjuk.

Ugyanigy kell eljárni vérnyomok, haj-, ruhafoszlányok feltalálása esetén.

Legtöbbször az ily tárgyakat a helyszínen először megjelölő emberek össze-vissza fogdoszák, a helyről, hol feküdtek, elmozdítják, holott a bűnjel eredeti helyzetében és változatlan alakjában való megfigyelése a bizonyító eljárásban nagy fontossággal bír.

Gyilkosságnál megvizsgálandó a törülköző, rongy stb., melybe a gyilkos kezeit esetleg letörülte, valamint a víz is, melyben után kezeit megmosta.

Nagy súly helyezendő a kéz-, ujj- és lábnyomoknak, a tettes haj-, bajusz- és szakállszőröknek, valamint posztószövetmaradványoknak, esetleg ezek részecskéinek feltalálására és biztosítására is, mielőtt még azok mások által eltaposthatnának, mi, sajnos, igen sokszor előfordul.

Az ily nyomok fekvését le kell rajzolni vagy helyesebben fényképezni, mert, — mint a gyakorlati tapasztalat igazolja — ha ez elmulasztatik, később már nem adható felvilágosítás, pedig erre a vizsgálat során akárhányszor szükség van.

Kézlenyomatoknál, melyek üvegtáblákon vagy poros tárgyakon hagytak vissza, vagy véres kezektől erednek, melyek az áldozaton vagy egyéb tárgyakon találhatók, nemcsak arra kell nézni, hogy a kéz nagyságát, az ujjak fekvését és az esetleges esonkításokat megállapítsuk, hanem ezen nyomokat konzerválnunk is kell, hogy a kéz és ujj jellegzetes vonásai később is felismerhetők legyenek.

Jó nylenyomatok sokszor nagyobb értékkel bírnak, mint a tettesnek egy rossz fényképe.

Ha a tettesek többen voltak, akkor az nylenyomatokból esetleg vélemény alkotható, hogy az egyes szereplők mily mérvű tevékenységet fejtettek ki.

A *gőreső* a nyomozásoknál fontos szerepet ját-

szik, mert a személyazonosság megállapítását hiánys ujjlenyomatoknál is lehetségessé teszi.

Előre meg kell azonban állapítani azt, hogy a megfogott tárgy fekvése után itélve, a talált nyom a kéz melyik részéből származik?

Nem elég tehát p. o. a megfogott papírlapot a tömegből kivágni, hanem le kell írni a talált tárgy fekvését, nagyságát és terjedelmét.

Vérőreszők megfigyelésénél azok alakja megfigyelendő, annak meghatározása végett, hogy mely irányból lövelltettek ki.

A tettes feltalált hajsálait vagy posztórostokat tiszta papírba kell takarni, minden egyest külön-külön és azonnal felirattal kell ellátni.

A gyanús egyéneket azonnal meg kell vizsgálni, nevezetesen kezeit, lábujjait, ruháját, vajjon azokon a helyszínről eredő nyomok, p. o. vér, föld, az áldozat haja stb. nem találhatók-e, nehogy az ily nyomok később veszendőbe menjenek.

A ruházaton talált vérfoltokat a megsemmisítéstől meg kell óvni azáltal p. o., hogy papírt varunk föléjük.

Vérnyomok keresésénél célszerű vöröses üveget, véresre festett gelatinlapot használni, mert a tárgyak vizsgálatánál a vérfoltok a környezetből többnyire kiválnak.

Föld-porrészecskék ruhákon a későbbi gőresői vizsgálat céljából ronggyal, papírral befödendők, annak megállapítása végett, nem a helyszínről kerültek-e oda?

Nem szabad a körömök vizsgálatát mellőzni, mert a köröm alatti piszok elárulhatja, minő tárgyakat fogott meg az illető és hogy a kéz véres volt-e?

Irományokat, papírlapokat, okmányokat stb. legcélszerűbb tiszta boríték közé helyezni; azok összefogdosását, simogatását kerülni kell.

Számos példát lehetne felhozni, hogy apró, jelentéktelennek látszó nyomok milyen fontos vizsgálatokat tettek az eredmény elérésénél, épp azért azok szakszerű felismerése és biztosítása a nyomozó csendőr egyik főgondját képezze.

Sokszor aprólékos dolgok messze kiható következtetéseket engednek, feleletképpen a régi római büntetőjogi kérdésre:

Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando?

Magyarul: Kit, ki, mikép, hol, mért, mikor, mely eszközök által.

Az, hogy *kicsoda* a tettes, itt előre van becsajítva, a gyakorlatban azonban erre a kérdésre legutóbbira felelünk meg.

Az irtakat összegezve elmondhatjuk, hogy a bűnügyi tudománynak a gyakorlat terén elért eredményeit és tanulságait kár volna paragon hevertetni, hanem azt, ami jó és hasznos, a csendőrségnél is alkalmazásba kellene venni.

A bűnnyomok felismerése, biztosítása és szakszerű összeillesztése igen sok esetben már a helyszíni szemlénél következtetést engednek a tettes személyére, sőt annak személyazonossága is bizonyítható lesz.

Ott, ahol nincs tanu, nincs bűnjel, ahol a jó Istenen kívül senki sem adhat felvilágosítást, utalva vagyunk arra, hogy minden eszközt felhasználjunk, hogy célhoz juthassunk.

Igaz ugyan, hogy arra, hogy valaki jó nyomozó legyen, születni kell.

Rendelkezni kell azon tulajdonságokkal, egyéni rátermettséggel, melyek nélkül a kutató szolgálat nem vezethet eredményre. Ezeket a fentiekben már jeleztük.

Nékülözhetetlen a helyi és személyi ismeret is.

Ha azonban mindez együtt van, akkor a gyakorlati tapasztalatok segítségével, a tudomány vívmányainak felhasználásával, a nyomozó csendőr oly mesterré képezhetjük ki, aki minden helyzetben még a legbonyolultabb és legtitokzatosabb esetekben is megállja a helyét és felelmetes üldözője lesz a gonosztevőnek, erősebbi védelmezője a törvényesnek, kinek áldásthozó munkássága a közbiztonság terén érezhetővé is válik.

Hazafias kötelességet és kulturmissziót teljesítenek mindazok, kik ezen célt elősegíteni és gyakorlatilag hasznosítani igyekeznek.

A tábori rendészetről.

Irta: PINCZÉS ZOLTÁN százados.

A legtöbb hadosztályparancsnokság, amelyhez csendőrtisztek lettek beosztva, tábori csendőrszolgálat élére egy csendőrtisztet állított, aki tábori rendészeti ügyekben egyuttal a hadosztályparancsnokság előadója is volt, szolgálatát azonban — a vezérkari osztálynak való alárendeltsége mellett és az attól nyert általános irányelvek alapján — önállóan látta el. A tábori rendészeti szolgálat megszervezése tekintetében a tábori csendőrszolgálatparancsnokok az általam ismert hadosztályparancsnokságok részéről a legmesszebbmenő támogatásban részesültek és így teljesen az illető osztagparancsnok iniciatív tevékenységétől függött az, hogy a tábori rendészeti szolgálatot a hadosztályon belül miként szervezte meg.

A legszembetűnőbb hiányosság — mint már említettem — a tábori csendőr legénység túlságosan kis létszáma volt, azért minden osztagparancsnoknak első teendője volt, hogy osztagának létszámát felemelje. A csapatszolgálatra jelentkező tábori csendőrszolgálathoz került, mintán azonban a létszám még így is igen csekély (10—15 fő) volt, egyes hadosztályparancsnokságok a hadsereg-hadtápparancsnokságtól kértek még csendőröket, más hadosztályok pedig az osztag létszámát saját állományukból egészítették ki úgy, hogy első sorban a volt csendőröket és rendőröket, másodszorban pedig a csapatok által kiválogatott alkalmas csapatbeli legénységet a tábori csendőrszolgálathoz osztották be. Így a tiszti parancsnokkal bíró hadosztály tábori csendőrszolgálatok létszáma 20—80 fő között változott.

Az osztagok szervezete meglehetősen különféle volt, általában véve azonban a hadosztályokon belül háromféle tábori rendészeti szervezet alakult ki. Egyik hadosztálynál az egész tábori csendőrszolgálat a hadosztályparancsnokság állomáshelyén vagy annak közvetlen közelében volt elhelyezve és a hadosztály körletét onnan portyáztatta; másutt a tábori csendőrszolgálat 5—6 mozgó tábori csendőrre volt felosztva, amelyek egyike a hadosztályparancsnokságnál volt, míg a többiek a dandár-,

ezred- és vonatparancsnokságokhoz voltak kiküldítve és végül voltak olyan hadosztályok is, melyeknél tábori csendőrszolgálat csak a hadosztályparancsnokságnál volt, míg a csapatok körletében a tábori rendészeti szolgálatot az egyes csapattestek által felállított és időközönként felváltott „csapat-csendőrség”-ek látták el.

A hadtestparancsnokságok tábori csendőrszolgálati többnyire megtartották eredeti létszámukat és szervezetüket. Létszámuknak lényeges felemelésére nem is igen volt szükség, mert a hadtestparancsnokság törzsének magának rendszerint kis körlete volt és csupán arra a területre terjedt ki, amelyen a hadtestparancsnokság és a néhány, annak közvetlenül alárendelt alakulat és intézet volt elhelyezve. Ezért a hadtestparancsnokságok tábori csendőrszolgálati többnyire csak a hadtestparancsnokság állomáshelyén és annak közvetlen közelében teljesítették szolgálatot; szélesebbkörű tevékenységre kellő működési területtel nem bírtak.

A hadtestek működési területéhez (Operationsraum) közvetlenül csatlakozó és sokszor igen nagy kiterjedésű hadtápterületen a tábori rendészeti szolgálatot a hadsereg-hadtápparancsnokság tábori csendőrszolgálat vagy annak egyes, esetenként felállított kiküldített őrszei vagy különítményei látták el. A legénység az egyes hadtáptámaszpontparancsnokságokhoz, pályaudvarparancsnokságokhoz stb. volt kiküldítve s szolgálatát illetőleg kizárólag a hadtáptámaszpont, illetve pályaudvarparancsnokságnak volt alárendelve, mely a csendőröket természetesen csak a saját körletében alkalmazta. Így a hadtáptámaszpont azon községei, amelyekben állomásparancsnokság nem volt, vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyon ritkán voltak ellenőrizve és leportyáztva. Kivételt képezett az olasz megszállott terület, ahol a hadsereg-hadtápparancsnokság tábori csendőrsége hét — tiszti parancsnokkal bíró — csendőr járásparancsnokságra és őrsőkre tagozódott.

A hadsereg- és ennél magasabb parancsnokságok tábori csendőrszolgálati működésüket csak az illető magasabb parancsnokság elhelyezési körletére szorították, egyrészt, mert azok állomáshelyein rendszerint belterületi csendőrség vagy rendőrség is működött, amely a rendes közbiztonsági szolgálatot ellátta, másrészt pedig, mert egy ilyen magasabb parancsnokság törzsének rendészeti szolgálata egy kisebb tábori csendőrszolgálatnak elegendő munkát is adott.

A tábori csendőrségnek főparancsnoka, illetve egységes vezető szerve nem volt, mert a hadsereg-főparancsnokságnál levő csendőr törzstiszt a tábori csendőrség ügyeinek csupán előadója volt, de semmiféle önálló hatáskörrel, felügyeleti vagy szemlejjel nem bírt.

A megszállott területekre beosztott csendőrség nem tartozott a tábori csendőrséghez. Ennek szervezete körülbelül az osztrák csendőrség szervezetének felelt meg, amennyiben minden megszállott országon azon területén, mely osztrák-magyar közizgatás alatt állott, egy csendőrpáncsnokság működött; az több „közvet” csendőrpáncsnokság-ra (Kreiszgendarmeriekommendo), ez viszont több, altiszt parancsnoksága alatt álló járásparancsnokságra (Bezirksgendarmeriekommendo), az

utóbbi pedig őrsparancsnokságokra oszlott. Kivételt képezett Albánia, ahol az országnak törzsek szerinti tagozódásához kellett alkalmazkodni és azért a csendőrség is szárny- és tisztis szakaszsparancsnokságokra tagozódott, járásparancsnokságok nélkül.

A megszállott területeken a csendőrség szolgálati tekintetben teljesen a körzetparancsnokságnak (Kreiskommando), illetve az őrsök az állomásparancsnokságoknak voltak alárendelve, a tiszték azonban őrsüket rendszeresen szemlélték és ellenőrizték. Az országos csendőrsparancsnokság tevékenysége általában csak a személyi és gazdasági ügyek intézésére szorítkozott.

Az eddig felsorolt állandó jellegű tábori csendőr alakulatokon kívül természetesen előfordult, hogy bizonyos különleges tábori csendőr alakulatokat kellett felállítani. Olaszországban a harc vonal mögött — többnyire a hadtápterületen — ú. n. „kordon”-alakulatok voltak, amelyeknek fő feladata a szökések meggátlása volt; nagyobb megszállott városok közbiztonsági szolgálatának ellátására a tisztet és a legénységet nagyobb kötelékbe vonták össze (Odesszában a közbiztonsági szolgálatot 1100 tábori csendőr látta el); Orosz-Lengyelországban külön vonatkozó csendőrsztagokat állítottak fel, amelyek a vonatokon utazókat és a vasúti szállítmányokat ellenőrizték, végül a legtöbb helyen működtek ú. n. „portyázó” alakulatok (Streifzug, Streifkompagnie stb.), amelyek egy bizonyos, nekik kiutalt területet állandóan raziaszerűen portyáztak. Mindezen alakulatok azonban szervezetszerűleg nem tartoztak a tábori csendőrséghez és legtöbbször önállóak voltak.

Az elmondottakból látható, hogy a tábori csendőrség a hadrakelt seregen belül nem képezett egy szerves egészet, hanem egymástól független és teljesen önálló apró osztagokra tagozódott, ami a tábori rendészeti szolgálat egységes irányítását és vezetését, egységes elvek alkalmazását, valamint a szerzett tapasztalatoknak általános értékesítését lehetetlenné tette.

A tábori rendészet szervezetének másik hiányossága az ezen szolgálatra alkalmazott legénység helytelen kiválogatása volt.

Említettem, hogy a mozgósítás alkalmával a tábori rendészeti szolgálat ellátására kizárólag tényleges csendőr legénység volt kijelölve, tartalékos (elsősorban volt csendőr) legénység alkalmazása egyáltalán nem volt tervbe véve, holott a tartalékból a tábori csendőrség igen értékes kiegészítést nyerhetett volna. A hadosztályok tábori csendőrsztagait a hadosztálypárságok a csapatok állományából válogatott legénységgel kiegészítették ugyan, de már a magasabb párságok, illetve a hadtápterületek tábori csendőrsztagait minden erkölcsi vagy fizikai megválogatás nélkül beosztott népfőlkölkkel egészítették ki, akik még a legelemibb ismeretek elsajátítására is képtelenek voltak. Ezzel a legénységgel eredményesen csak úgy lehetett volna a tábori rendészeti szolgálatot ellátni, ha mindenik népfőlkölk mellé járőrvezető gyanánt egy csendőrt lehetett volna alkalmazni, ami azonban a tényleges csendőr legénységnek mindinkább megfogyatkozott létszáma miatt nem volt lehetséges.

Ami most magát a tábori rendészeti szolgálatot

illeti, az a tábori csendőrség már ismertető szer-vezeti hiányosságai, főleg azonban egy megfelelő tábori csendőr utasítás hiánya miatt szintén kíváncsivalag hagyott fenn.

A működési területen (Operationsraum) a legfontosabb tábori rendészeti feladat a hadsereghez tartozó egyéneknek és a polgári lakosságnak ellenőrzése volt. Ismeretes, hogy a harcoló csapatok mögött állandóan, de különösen nagyobb ütközetek idején, 8–10 km. mélységben az ú. n. „lógós”-ok egész tömege tartózkodott. Maradozók, járőrbe, küldöneként stb. kiküldött emberek, szétugrasztott alakulások legénysége, katonaszökevények stb. napokig, sőt hetekig is ellezengtek, egyik konyháról a másikra járva és nem ritkán a lakosságot is moleztálva. Csendőreim Orosz-Lengyelországban egy gyalogost fogtak el, aki a rajvonal mögötti területen teljes négy hónapig esavargott anélkül, hogy tábori rendészeti közegekkel találkozott volna, ezrede hat héttel azelőtt elment onnan; kikérdezésekor azt jelentette, hogy nem is volt szándékában a mögöttes országba hazamenni, mert otthon elfogják, itt azonban biztonságban érezte magát. Ezen állapotnak a hadsereg fegyelmére gyakorolt káros hatását külön hangsúlyozni felesleges.

Hasonlóan hiányos volt az ellenséges polgári lakosság ellenőrzése is. Néhol — különösen a háború utolsó szakában — a harc vonal mögötti terület egy bizonyos mélységben ki volt ürítve, a harc vonalhoz közel, sőt sokszor magában a harc vonalban fekvő sok városban és községben azonban a polgári lakosság megmaradt, az elszállásolás folytán a csapatokkal összekeveredett úgy, hogy egy-egy ilyen helység a legkényelmesebb kémkedésnek valósággal melegegya volt. Ezen állapotokat érdekesen világítja meg egy magasabb német párság által kiadott parancs, mely szerint:

„Egy áruhába öltözött csendőr Poginki állomáson megfigyelte nehéz tüzérő kirakodását, az összes csapatokat minden nehézség nélkül megállapította. Kétes nőszemélyek, zsidók és más polgári egyének a katonák között szabadon jártak-keltek. A közbeeső területen sok polgári lakosságot talált, abból feltűnés nélkül sokakat megszólitott és különösen katonai vonatkozású dolgokban igen jó felvilágosításokat kapott. Polgári egyének szekerekben legénységet szállítottak Kowelbe, a szekerekkel éjjel minden ellenőrzés nélkül egyedül tértek vissza. Csendőroket sehol sem talált! Az általa megszólított katonák minden kérdésére egész szabadon feleltek, úgyszólván minden istállóba akadály nélkül be tudott nézni. Kérem... stb.”

Ennek az állapotnak az oka az volt, hogy a tábori rendészeti szolgálat ellátása minden központi irányítás nélkül teljesen a csapatokra, illetve az állomáspárságokra volt bízva, amelyek azt egyébként sok más elfoglaltságuk mellett csak mellesleg szolgálatnak tekintették és nem fordítottak, illetve nem fordíthattak arra akkora figyelmet, amekkorát az fontosságánál fogva megérdemelt volna. Az egyes helységek állomásparancsnokai állandóan változtak és így nem voltak képesek azokat a helyi és személyi ismereteket megszerezni, amelyekre a tábori rendészeti szolgálatban — különösen a polgári lakosságot illetően — szükségük lett volna. De a polgári lakosság ellenőrzése meglehetősen sok

munkát is adott, amelytől természetszerűleg mindenki idegenkedett, aki azt kizárólagos hivatalának nem tekintette. A polgári hatóságok rendszert nem működtek, vagy ha működtek is, megbi-hatatlanok voltak és így azok segítségére számítani nem lehetett. Habár a harcoló hadosztályok körletében normális közigazgatásról szó sem lehetett, mégis felmerült nagyon sok olyan teendő, amelynek ellátása éppen a hadsereg érdekelén mulasztatlanul szükséges volt. Így pl. községi és városi előjárók és polgári funkcionáriusok ideiglenes kinevezése, a lakosság nyilvántartása, idegenek ellenőrzése, közbiztonsági, egészségügyi, közlekedési stb. intézkedések, a polgári lakosságot érdeklő fel-sőbb rendelkezések kihirdetése, azok végrehajtásának ellenőrzése, visszamaradt ellenséges hadsereg-beli egyének felkutatása és elfogása stb., stb.

A polgári lakosság adminisztrálásának egyik legfontosabb teendője volt a polgári egyének közle-kedésének ellenőrzése, ami szintén csak a legkrit-kább esetben működött kifogástalanul. A mögöttes országból a hadművelleti területre és viszont való utazásra a hadsereg főparancsnokság részletes uta-sítást adott ki, de már pl. a hadművelleti területen való utazás szabályozása a hadosztálypárságok feladata volt, amelyek azonban ezen jogukat na-gyon sokszor az alárendelt csapatpárságokra ru-házták. Így aztán előfordult, hogy némely helyen egy és ugyanazon hadosztály körletében a polgári lakosság közlekedésére vonatkozólag három-négy-féle rendelkezés volt érvényben, ami azután a köz-lekedés egész szabályozásának és ellenőrzésének a rendszertelenség jellegét kölcsönözte. Ennek volt azután folyamánya az, hogy altisztek, tábori posta-hivatalok, tábori lelkesek, stb., stb. állítottak ki utazási igazolványokat, úgy, hogy sohasem lehetett tudni, hogy melyik igazolvány valódi és melyik hamisítvány. Egyes parancsnokságok az utazási igazolványok kiállítását reabizták egy altisztre, aki azokat az utazni szándékozók iránt való minden bővebb érdeklődés nélkül valósággal gyártotta, úgy, hogy egész működése egy minden pozitív érték nélküli formalitással vált.

A tábori rendészeti szolgálat egy másik, nem kevésbé fontos feladata a katonai és polgári egyé-nek által elkövetett büncselekmények kinyomozása volt.

Közismert tény, hogy a háború az emberek er-kölcsi felfogását mennyire meglazította. Ez a lazulás természetesen legelsősorban a büncselekmé-nyek szaporodásában nyilvánult, itthon és a harc-téren is. Addig, amíg pl. 1914-ben a harc-téren el-követett közönséges büncselekmény úgyszólván a ritkaságok közé tartozott, a háború vége felé már a súlyosabb közönséges büncselekmények sem men-tek ritkaságsszámba. Az erkölcsi felfogás általános lazulásával járó ezen állapotnak a parancsnokok befolyásán kívül csak egy ellenszere van: minden büncselekmény azonnali megtorlása. Ez be is kö-vetkezett mindig, ha a katona a saját körletében követte el a büncselekményt és így kiletét meg lehe-tett állapítani, de mindig elmaradt, ha a katona a saját alosztályának körletén kívül követett el bünc-selekményt és kiletét azonnal nem lehetett meg-állapítani. Miért? Mert nem volt, aki keresse. Egy-egy nehezebb eset kinyomozása napokat vett volna

igénybe, utánjárással, kikérdezéssel, az esetleg már eltávozott csapat felkeresésével, kutatással stb. járt volna, erre pedig a csapat-, illetve állomáspársá-goknak sem idejük, sem szakképzett közegük nem volt. Így aztán a legtöbb esetben nem maradt más hátra, mint az „ismeretlen tettesek” által elkövetett büncselekmény kiderítetlenségébe beletörődni.

A szakképzett nyomozó közegek hiányát na-gyon megérezték a tábori bíróságok is, mert a nyomozó közegek munkáját is nekik kellett elvé-gyeznük.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy gyilkosság kiderítése.

Írta: BARASICS KÁLMÁN, I. oszt. tiszthelyettes.

1912. év január 1-én olyan dermesztő hideg szél fújt, hogy a szabadban pár óra alatt esontkeményre fagyott minden, az állatok a metsző hideg ellen védelmet nyújtó helyekre húzódtak, az emberek pedig sietve jártak, hogy mielőbb meleg szobába jussanak. A nagy hideg dacára egynehány győri fiatalember kiment a Győrrel szomszédos Győrszentiván község határába vadászni — azonban a sík mező helyett a cserjés, bokros területet járták be, bizonyára azért, mert ott remélték hamarabb vadra bukkani. Vad helyett azonban egy vérbefagyva, eszméletlen álla-potban levő emberre bukkantak, kinek a feje majd-nem teljesen szét volt ronesolva, mellette pedig egy hatalmas, frissen vágott akácfa törzse és egy pálinkás üveg feküdt.

Mivel az áldozat közvetlenül Győr város határá-nak szomszédságában találtatott és mert a fiatalem-berek is győriek voltak, nyomban bementek Győrbe és az esetet a rendőrségen bejelentették. Az akkori városi rendőrség — mivel az a hely, ahol az ember találtatott, a város határán kívül esett, — az esetről értesítette a győri csendőrséget is és azzal együtt ki-vonult a helyszínre, magukkal vive a rendőrkutyát is.

A helyszínre érve az áldozatot még élve, de eszméletlen állapotban találták, ennél fogva beszállíto-tták a városi kórházba, ahol azonban anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna és így kiletét meg lehetett volna állapítani, egy napi szenvedés után meghalt.

A bevezetett nyomozás további folyamán kide-rült, hogy a hulla tulajdonképpen nem a győri őrs területén, hanem az én őrskörletemben találtatott — akkor grönjii őrsparancsnok voltam — azért 48 órai eredménytelen nyomozás után az esetről engem értesítettek s egyidejűleg a járásparancsnokságtól parancsot kaptam, hogy a nyomozást vegyem át, amit azonnal fogamatossítottam is.

Miután sem az áldozat, sem pedig a tettes kile-tére nézve a legesekélyebb nyom vagy adat sem állott rendelkezésre, kénytelen voltam a nyomozást a hely-szinen előlöl kezdni. A helyszíni szemléltől nem sokat reméltem ugyan, mert tudtam, hogy a büncse-lekmény elkövetésekor a talaj fagyos volt és így érdemleges nyom valószínűleg nem maradt, de ha maradt volna is nyom, azt az időközben megere-dt eső bizonyosan elhósta.

Járásparancsnokom — ki velem a helyszínére jött — bemutatta, hogy az áldozat hol és hogyan feküdt; elmondotta, hogy annak fején több éles vágás volt, a koponyacsont több helyütt be volt törve és hogy a meggyilkolt testén is több zúzott sérülést találtak. Tekintettel arra, hogy a koponyán talált sérülések kétségtelenül arra engedtek következtetni, hogy azokat a tettes valamely súlyos, éles tárggyal okozta, a nyomozók általános véleménye az volt, hogy a tettes egy, a karácsonyi ünnepekre szabadságot huszár lehetett és azért a szükséges intézkedéseket meg is tették, hogy a szabadságról bevonuló huszárok oldalfegyverei megvizsgáltassanak. Az áldozat mellett talált akácfadorongra nézve járásparancsnokom előadta, hogy az véres ugyan, de véleményük szerint azt nem a tettes, hanem az áldozat használta, ki támadóját azzal valószínűleg meg is sebesítette.

Mintán örskörletemben ismertem a fák minőségét és tudtam azt is, hogy Győrszentiván közelében, hol öreg növény, kérges akácerdő van és Győr város közelében, ahol fiatal növény sűrűbb akácos volt, mindkét helyen vágás folyt, mindenekelőtt arra voltam kíváncsi, hogy az áldozat mellett talált akácfadorong milyen volt, t. i. kérges, felpattogzott vagy sima haju-e, mert arról kétségtelenül megállapíthatónak véltem azt, hogy a sértett vagy a tettes avagy mindketten a városból vagy pedig a községből kerültek-e a helyszínre? De ezenkívül a kórházban levő hullát is látni akartam és ezért még az érdeklőzős nyomozás bevezetése előtt Győrbe indultam.

A városba érve — miután a kórház a város ellenkező oldalán volt — a vánláztól távbeszélőn megkérdeztem a kórházat, hogy a hulla nincs-e még eltemetve, mire azt a választ kaptam, hogy éppen a boncaszalon fekszik. Kérésre a boncolást odaérkezésemig elhalasztották. A kórházba megérkezve a bizottság várt a boncteremben és — mivel katonák is voltak gyanúsítva — a katonaság részéről is egy bizottság volt kiküldve.

Itt megtudtam, hogy az áldozat Füssi József győrszabadi lakos, siketnéma ember. Ezt úgy tudták meg, hogy az áldozat hozzátartozói jelentkeztek a kórházban, mondván, hogy a gyilkosságot az újságban olvasták és eljöttek megnézni, hogy a meggyilkolt nem az ő hozzátartozójuk — Füssi József-e, aki három napja hazulról eltűnt. A meggyilkoltban azután elveszett hozzátartozójukat azonnal felismerték.

Amint a hullát szemügyre vettem, láttam, hogy a sérülések a koponya hátsó részén és annak bal felén vannak, amiből arra következtettem, hogy a meggyilkoltat hátulról ütötték le, mert elülről kapott ütésnél a koponya első része és nem hátsó része sérül meg. Ha pedig az ütés hátulról jött — gondoltam — akkor a tettes balkezes volt, mert a sérülés fekvéséből kivehetőleg balról jobbra ütött, míg a jobbkezes ember jobbról balra üt. Mielőtt azonban ezen véleményemről szóltam volna, megkértem a vizsgálóbíró urat, hogy az áldozat hozzátartozóit küldje ki a tereméből, ami meg is történt. Ezután közöltem véleményemet a vizsgálóbíró urral, mire az orvosok újra alapos vizsgálat alá vették a hullát és ezen újabb vizsgálat alapján véleményemet megerősítették. Ekkor aztán kijelentettem, hogy a magam részéről kizártnak tartom azt, hogy a tettes katona lett volna, mert a katona oldalfegyverét jobbkézrel kezeli.

Ezek után kikérdeztem a hozzátartozókat. A sértett nővére — ki a tett színhelyétől mintegy 20 km-nyire lakott — elmondotta, hogy fivére új napján a kora hajnali órákban indult el hazulról azon célból, hogy Győrszentivánon lakó bátyját meglátogassa. Mivel pedig egy ideig bátyjánál szándékozott maradni, egy pár új eszmáját és ruhaneműjét is magával vitte, bizonyára ezekért is gyilkolták meg. Mikor a gyilkosságról értesült, aggódott fivére iránt és ezért elment idősebb fivéréhez, Füssi István győrszentiváni lakoshoz, hogy megtudja, hogy megérkezett-e hozzá ifjabbik fivére? Mivel azonban Füssi József Győrszentivánra nem érkezett meg, eljöttek a kórházba megtudni, hogy vajon nem fivérük-e a meggyilkolt? Elmondotta még, hogy fivére 26 éves volt és bár siketnéma, de jó dolgos, józan életű és rendkívül szelíd természetű volt, kizártnak tartja tehát, hogy utközben valakivel összeveszett volna. A sértett idősebb fivére és annak neje egyebet nem tudtak mondani, mint hogy a meggyilkolt időközönként náluk szokott tartózkodni s valószínűleg most is fel akarta őket keresni.

A részletesebb kikérdezést ez alkalommal mellőztem, egyrészt azért, mert a meggyilkolt hozzátartozói annyira jajveszékáltak, hogy alig lehetett belőlük egy-egy szót kiesikarni, de meg esteledett is, az akácfadorongot pedig még az nap feltétlenül meg akartam nézni, ugyancsak a rendőrség részéről a nyomozást vezető rendőrtisztviselővel is beszélni akartam, amíg hivatalban van, tehát sietnem kellett.

A rendőrségre érve, kértem a rendőrtisztviselőt, hogy a náluk levő akácfadorongot mutassa meg, amit készséggel meg is tett. A dörong megtekintése után határozottan kijelentettem, hogy a gyilkosság ezzel a döronggal lett elkövetve. A dörong vastagabb végén ugyanis egy erős ágkinövés volt, mert eredetileg kettősnövényű volt a fa, amelyikről levágták és amint a tettes azt fejszével levágta, a levágott rész egy olyan éles ág maradt vissza, akár a fejsze éle. Egyidejűleg azon véleményemnek is kifejezést adtam, hogy a tettes a város felől ment a helyszínre, mert a dörong a tett színhelyétől a város irányába az akácokból származik. A tettes tehát áldozatát vagy nyomon követte, vagy üldözté, vagy pedig együtt mentek Győrszentivánra.

A gyilkosság okán gondolkozva, sehogysém tudtam reájönni, hogy a sértettet miért gyilkolhatták meg. Szelíd, esendes természetű volt és azonfelül siketnéma is, tehát aligha köthetett bele valakibe; a nála levő ruhanemű pedig olyan csekély értékű volt, hogy azért igazán nem volt érdemes gyilkolni. Az okot tehát másutt kellett keresni. Elhatároztam, hogy a nyomozást Győrszentivánon folytatom, ahol a sértett bátyja lakott és amelynek határában a gyilkosság is történt.

A községbe érkezve — bár késő este volt és el is voltunk fáradva, mert egész nap még annyi időt sem tudtunk magunknak szakítani, hogy valamit együnk — elhatároztam, hogy a nyomozást, ha kell, egész éjjel folytatom, de mielőtt nekifognék, eszünk valamit s míg eszünk, pihenünk is. Előszedtuk tehát a járőrtáskából az elemőzsiát és hozzáálltunk a vacsorához.

Vacsorázás közben beállított a pihenőszobába a

meggyilkolt bátyja, Füssi István és siránkozva érdeklődött a nyomozás eredménye iránt. Elmondotta egyúttal, hogy az újságban olvasta, hogy a tettes katona volt, azért felajánlotta közreműködését az eset kiderítéséhez.

Megköszöntem a szíveskedését azzal, hogy segítségét majd igénybe fogom venni, most azonban más sürgős elintéznivaló dolgom van, maradjon csak itt várjon meg, mert mindjárt vissza fogok jönni. Ezzel a pihenőszobából eltávoztam, de az épen ott volt másik járőröm járőrvezetőjének — Sipőcz Ferencz esendőrnek — jelt adtam, hogy utánam jöjjön ki.

Füssi Istvánra még nem volt okom gyanakodni, de magaviselete valahogy nem tetszett nekem. Aki nyomozás közben sokat lábatlankodik a csendőr körül, nagyon szolgálatkész vagy a nyomozás részletei iránt a rendesnél nagyobb érdeklődést tanúsít, az mindig figyelmet érdemel. Igaz, hogy ő másrészt a meggyilkoltnak bátyja volt, érdeklődése tehát érthető is lehetett. Mindegy, a magaviselete nekem nem tetszett és ezért az utánam kijött esendőrnek meghagytam, hogy Füssi Istvánt tartsák szóval, amíg visszajövök, de a gyilkosságról egyáltalában ne beszéljenek vele. Ha ő esetleg elő is hozza, semmiféle véleményt ne nyilvánítsanak, ha el akarna menni, marasztalják, amíg visszajövök, viselkedését pedig alaposan figyeljék meg. Ha esetleg mindenáron el akarna menni, inkább vegyék őrizetbe, de elmenni semmi szín alatt ne engedjék.

Célon az volt, hogy Füssi Istvánról egyet-mást bővebben megtudjak. Miután gyári munkás volt, első sorban munkástársait kerestem fel, kiktől nevezetnek a gyilkosságot megelőzőleg és azt követőleg tanúsított magaviseletéről nézve érdeklődtem és tapintatosan reátereltem a beszédet arra is, hogy nevezett jobb- vagy balkezes-e? A munkásoktól megtudtam, hogy Füssi István a gyilkosságot megelőzőleg semmi különösöt nem vettek észre, a gyilkosság utáni napokban azonban igen lehangolt, szótalan volt; újév előtti napon a munka befejezése után — szokása ellenére — nem ment velünk haza; azt is határozottan kijelentették, hogy balkezes.

Gyanúm ekkor még jobban megerősödött. Még mielőtt azonban vele szemben nyíltan felléptem volna, folytattam az adatszerzést; főképen a gyilkosság sejtethető okára szerettem volna reájönni. Ezért felkerestem a házigazdáját és a szomszédjait is sorban. Ezekből megtudtam, hogy valahányszor a meggyilkolt siketnéma fivér náluk tartózkodott, a Füssi István felesége emiatt állandóan perlekedett. Háziasszonyától megtudtam, hogy lakója új napján reggel 8-9 óra között ment haza munkáruháiban, a déli órákban ismét elment hazulról, de mintegy két óra múlva ismét hazament. A család körül nem észlelt semmi mást, mint hogy az asszony — a Füssi István felesége — addig, amíg férje távol volt, folytonosan sírt.

A szomszédokkal folyt beszélgetésem után — mint a nyomozásban annyiszor — váratlan segítségemre jött a véletlen is. A falu végén ugyanis beszélgetésbe elegyedtem egy a falu szélén álló ház lakónőjével is, aki az asszonyok szokott bőbeszédűségével elmondotta, hogy új napján a délelőtti órákban egy férfit látott a közeli erdőből a község felé közeledni; mivel az ember nem az uton ment és batyut vitt a

vállán, az ablakon át megfigyelte és látta, hogy nála volt esomagot a községen kívül a bokrokban rejtette s anélkül ment be a községbe. Mivel épe új napja volt, azt gondolta, hogy a férfi — aki különben személyesen nem ismert — valami helyi kereső család, aki esomagját nem akarja a községbe magával cipelni, azért rejtette el. Az embert egész nap figyelte, hogy visszamegy-e a esomagjáért, de mert estig nem jött vissza, a esomagot — nehogy valaki esetleg elloppja — bevitte a lakására azzal hogy tulajdonosának, ha majd keresi, vissza fogja adni, a tulajdonosa azonban még nem jelentkezett. A asszony által adott személyleírás Füssi Istvánra reá illett, amit azonban én valami nagyon értékes bizonytónak nem tekintettem, mert hiszen tudvalevő dolog az, hogy száz ember közül ötvenre ugyanaz a személyleírás reáillik.

Az asszony által előadott ruháról, különösen esizmákról azonnal megállapítottam, hogy azok a sértett tulajdonát képezték, ezért azokat azonnal őrizte alá vettem.

Tekintettel a most már alapos gyanúkra, szükségem láttam, hogy a Füssi István otthon maradjon nejét és nővérét is megfigyeltessem, azért házuk közelében egy ügyes esküdtet elrejtettem azzal, hogy a benn történendőket figyelje meg. Mikor hajnal fel az esküdtet felkerestem, az közölte, hogy semmi különös nem észlelt, csak azt, hogy a két asszony egész éjjel lámpavilág mellett virrasztott.

Az éjjeli nyomozás különben teljes eredményre vezetett. Mire hajnalodott, én már tisztán láttam a egész eseményt; visszatértem tehát a pihenőszobába de nem pihenni, hanem azért, hogy a gyanúsított viselkedése után érdeklődjem, illetve, hogy most már fokozottabb felügyeletéről gondoskodjam.

Midőn a pihenőszobába beléptem, a gyanúsított először fürkészőleg végignézett, mintha gondolatokat akarna kiolvasni, aztán — anélkül, hogy különben a nyomozás eredménye iránt érdeklődött volna — felkelt és azt mondta: „No, most már én elmegyek”. Erre én neki viszont kijelentettem, hogy most már itt marad. Ő mindenáron menni akart, mert, ugye mond a temetés délelőtt lesz, azon okvetlenül jelen akarna lenni, mire újólag figyelmeztettem, hogy nagyon sajnos, de a temetésen nem vehet részt, maradjon csak nyugodtan. Gyanúról, illetve a megállapítottokról még nem szóltam neki, mert nem tartottam időszerezőnek. Tudtam ugyanis, hogy a gyilkosságnál tanúja nem volt; ha ő volt a tettes, azt nekem beismerni ugye sem fogja addig, amíg lelkileg meg nem töröm, erre pedig a legjobb módszer: bizonytalanságban tartani. Erre azért is szükségem volt, mert a már említett asszony, aki a ruhát és eszimat magához vette és akinek én a gyanúsítottat az ablakon át megmutattam, nem merete határozottan kijelenteni, hogy az az ember, aki a holmikat eldugta, Füssi István volt. Hagytam tehát, hogy a gyanúsítottat törje a lelkiismerete és a félelem. Láttam rajta, hogy az éjjel nagyon megtörte s midőn figyelmeztettem, hogy nem mehet el — bár a szobában elég hűvös volt — izzadni kezdett. A figyelésével megbízott esendőrt kihívtam, aki jelentette, hogy a gyanúsított egész éjjel szótlanul ült, éjfél táján mindenáron el akart menni visszatartására azonban kényszerrel nem kellett alkalmazni.

Ekkor a csendőrt figyelmeztettem, hogy Füssi István a tettes, de erről még neki szólni nem szabad, azonban fokozottan ügyeljenek rá, nehogy megszökjön vagy magában kárt tegyen. Ezután a gyanúsított feleségét és nővérét akartam őrizetbe venni, ebben azonban a figyelésükre kiállított esküdt megelőzőtt. Az asszonyok ugyanis a hajnali vonattal el akartak utazni, az esküdt azonban elfogta őket és a községházára kísérte. Az asszonyok azt mondták, hogy a temetésre akartak menni, amiről azonnal láttam, hogy nem igaz, mert hiszen a temetésre a reggeli vonattal is elértek volna, de különben is, ha temetésre akartak volna menni, úgy semmi esetre sem mentek volna el anélkül, hogy erről a férjet ne értesítsék.

Az őrizet alá vett asszonyoknak a megkerült és az áldozat tulajdonát képezett ruhát és eszímát megmutattam, amit azok mindjárt fel is ismertek. Bár nem volt valószínű, hogy a gyilkosságban ők is részesek, biztos voltam abban, hogy arról tudnak, azért őket nem mint tanukat, hanem mint gyanúsítottakat kérdeztem ki, mert ha őket nem mint gyanúsítottakat, hanem mint tanukat kérdeznék ki, a II. Szolgálati Utasítás 113. §. 1. pontja alapján figyelmeztetnem kellett volna arra, hogy a férj, illetve a fivér ellen nem kötelesek vallani. De másrészt azért is láttam jónak először az asszonyokat kikérdezni, mert tudtam, hogy azok hamarabb megjárnak és elmondják az esetet, mint egy férfi; de egyébként is, ha valaki csak tud valamiről, de nem részes benne, hamarabb elmondja, mint az, aki a dolgot elkövette és akinek saját bőrét kell védenie. Az asszonyokkal tehát röviden és határozottan közöltem, hogy a gyilkosság tisztázva van, csak azt akarom még tudni, hogy melyikük volt a felbujtó és mi volt a gyilkosság oka. A nők ezen annyira meglepődtek, hogy meg sem kísérelték a tagadást. Az első szóra beismerték, hogy tudomásuk van róla, hogy az áldozatot annak fivére gyilkolta meg, de erről nekik előzőleg nem volt tudomásuk, mert Füssi István csak utólag közölte velük, hogy mit csinált.

Az eredmény tehát már megvolt, csupán a gyanúsítottat kellett még beismerésre bírni. Ezt is meglepetéssel óhajtottam elérni. A gyanúsított ugyanis bár sejtette, de nem tudta, hogy a nyomozás ellene folyik, azt sem tudta, hogy a felesége és nővére őrizet alatt vannak, azért a községháza tanástermében feleségét és nővérét úgy állítottam fel, háttal az ajtónak — egy csendőr őrizete alatt — hogy a gyanúsított a tanástermen való átkísérés alkalmával lássa őket, de velük még pillantással se tudjon érintkezni, a meggyilkolt ruháját és eszímáját pedig a jegyzői irodában az asztalon úgy helyeztem el, hogy azokat a gyanúsított belépése alkalmával azonnal megláthassa. Ezzel a meglepetéssel azt akartam elérni, hogy az a gyanúsított által magában kigondolt és bizonyára hozzátartozóival is alaposan megbeszélte hazugságokat halomra döntse, a gyanúsítottnak viszont ne legyen alkalma újabb hazugságokat kitalálni.

Ezekután a gyanúsítottat a pihenőszobából átkísértem a jegyzői irodába. Midőn az feleségét és nővérét, valamint a meggyilkolt ruháját meglátta, úgy meglepődött, hogy tántorogni kezdett. A hatást felhasználva — időt nem engedve neki, hogy magához jöjjön — tudtára adtam, hogy a gyilkosságot most már teljesen tisztáztam, csak még azt szeretném tudni, hogy azt miért követte el? Erre egyenes felszólítás

még jobban meglepte: az asztalra kellett kapaszkodnia, hogy el ne essék.

Midőn annyira magához tért, hogy szólni tudott, beismerte, hogy fivérét ő gyilkolta meg, de mindjárt hozzá is tette, hogy ha már neki bűnhődnie kell, akkor bűnhődjön az is, aki miatt eselekedte. Ezután elmondotta, hogy siketnéma fivérét — nővérel történt megállapodása folytán — neki kellett volna eltartás végett magához vennie, ebbe azonban a felesége nem egyezett bele, hanem kijelentette, hogy ha a siketnémat magához veszi, elválk tőle. Ezért elhatározta, hogy éjjel elmegy fivéréért, azt magával hívja és az éjsötétjében meggyilkolja. Így is tett.

Alig 24 órai nyomozás után teljes eredményt értem ugyan el, de tekintettel arra, hogy a tettes nővérén és feleségén kívül más tanu nem létezett, ezek pedig mint hozzátartozók a bíróság előtt valószínűleg nem fognak tanuskodni, tekintettel továbbá arra, hogy közvetlen bizonyító bűnjel sem volt, mert a meggyilkolt ruháját nem a tettes lakásán találtam meg, a ruhát megtalált nő pedig nagyon ingadozott és így egyedüli, nagyon gyenge bizonyíték a tettes balkezessége volt: számítottam arra, hogy a gyanúsított beismerését a bíróságnál vissza fogja vonni. Ezért a nyomozást — a kir. ügyészség engedélyével — még három napig folytattam és a gyilkosságot a legapróbb részletekig felderítettem, hogy minden későbbi tagadást eleve lehetetlenné tegyek. Tudtam azt is, hogy a gyanúsított a bíróság előtt ittasságával fog védekezni, erre számítva hagyta a pálinkás üveget is a hulla mellett, azért megállapítottam azt is, hogy az áldozat lakásán a kérdéses napon mily mennyiségű és milyen foku szeszessitalt fogyasztottak el, mielőtt elindultak és mekkora utat tettek meg a gyilkosság színhelyéig és hány fokos hidegben. Ezen körülmény tényleg nagy szerepet is játszott a főtárgyalásnál, mert a tettes azzal védekezett, hogy a tettét nagyfoku ittasságában követte el. Az orvosszakértők azonban a tényvázlatban foglaltak alapján megállapították, hogy az élvezett szeszessitalnak a gyilkosság elkövetésekor már semmi hatása nem lehetett.

Füssi Istvánt a győri királyi törvényszék gyilkosság bűntette miatt 12 évi fegyházra ítélte.

Ne érjen a szerénység vádja, ha itt még az ügynek egy további fejezetét is közlöm:

„A győri kir. ügyészségtől 77/kü. 1912. szám. A tekintetes m. kir. csendőr szárnyparancsnokságnak Győr. Fogva levő Füssi István győrszentiváni lakos ellen gyilkosság bűntette miatt folytatott bünvádi nyomozás során Barasics Kálmán gönyői m. kir. csendőr őrmester a tettes kiderítése és a bizonyítékok megszerzése által intelligenciájának és fáradhatatlan buzgalmanak elismerésre és dícséretre méltó jeleit adta. Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a tekintetes Szárnyparancsnokság előtt dícséretemnek, elismerésemnek és az igazságszolgáltatásnak tett szolgálatáért köszönetemnek adjak kifejezést, kérve, mi szerint ezt nevezett őrmesterrel közölni sziveskedjék. Győr, 1912. január 10-én. Dr. Fischer Gyula s. k., kir. főügyészhelyettes.”

SPORT

A csendőrségi országos vívóverseny

A csendőrségi országos vívóverseny május hó 15. és 16-án a B. B. T. E. Attila-utcai tornacsarnokában folyt le. A döntő mérkőzést számos vendég között dr. Rakovszky Iván belügyminiszter, vitéz Nagy Pál gy. tábornok, a honvédség főparancsnoka, Jánky Kocsárd altábornagy, a m. kir. honvédelmi minisztérium katonai főcsoportjának főnöke és dr. Nádossy Imre országos főkapitány is végignézte.

Versenybírók voltak: Berti L. ezredes, Bogen A. őrnagy, dr. Uhlyárik J. főhadnagy, Kamilli F. és Geller A. fővivőmesterek.

A verseny eredménye a következő volt:

a) Törben (9 induló):

I. Kontra Kálmán főhadnagy Pécs (8*); II. Csiba István alezredes, Szeged (7); III. Keresztes Béla g. százados, Budapest (5); IV. Fábry György főhadnagy, Debrecen (4); V. Tavassy Lajos főhadnagy, E. es. i. (4); VI. Posszert Jakab százados, Szombathely (4).

b) Kardban (23 induló):

I. Kontra Kálmán főhadnagy, Pécs (9); II. Csiba István alezredes, Szeged (7); III. Plachintár László főhadnagy, Szombathely (5); IV. Keresztes Béla g. százados Budapest (4); V. Hurth József főhadnagy, Székesfehérvár (4); VI. Petter Ferenc főhadnagy, E. es. i. (4); VII. Deseő Sándor százados, Miskolc (4).

A hét tiszteletdíjat és a 11 darab érmet mindkét versenyágban elért eredmény figyelembe vétele mellett a következők nyerték:

1. Kontra Kálmán főhadnagy 11 ponttal 2 arany érmet és 1 tiszteletdíjat; 2. Csiba István alezredes 9 ponttal 1 arany- és 1 ezüstérmet és 1 tiszteletdíjat; 3. Keresztes Béla g. százados 6 ponttal 1 ezüst-, 1 bronzérmet és 1 tiszteletdíjat; 4. Plachintár László főhadnagy 5 ponttal 1 ezüstérmet és 1 tiszteletdíjat; 5. Hurth József főhadnagy 3 ponttal 1 ezüstérmet és 1 tiszteletdíjat; 6. Petter Ferenc főhadnagy 2 ponttal 1 bronzérmet és 1 tiszteletdíjat; 7. Fábry György főhadnagy 1 ponttal 1 bronzérmet és 1 tiszteletdíjat; 8. Deseő Sándor százados 1 ponttal 1 bronzérmet.

A m. kir. belügyminiszter által felajánlott vándordíjat a pécsi kerület nyerte 11 ponttal. Második volt a szegedi kerület 9 ponttal és harmadik a budapesti kerület 6 ponttal.

A csendőrségi országos lovasmérkőzés

A csendőrség első országos lovasmérkőzése május 17-én és 18-án folyt le a Vérmezőn. Május 18-án a díjlovaglás és díjugratást végignézték dr. Rakovszky Iván m. kir. belügyminiszter, Jánky Kocsárd altábornagy, a m. kir. honvédelmi minisztérium katonai főcsoportjának főnöke, dr. Nádossy Imre országos főkapitány, Thott Gábor tábornok, a honvédelmi minisztérium I. csoportjának főnöke, továbbá a szépszámu közönségen kívül a m. kir. honvédség és a többi közbiztonsági szervek kiküldöttjei is.

A bíráló bizottság tagjai voltak: Herczig G. és Paldi K. alezredek, Reiter J. őrnagy, Lejtényi G. és Cseh J. főhadnagyk és Schwartzkopf Ferenc főállatorvos. Indult 22 versenyző.

Eredmény: I. Huber Ferenc százados, Budapest (173 1/3); II. Aradi István alezredes, Debrecen (170 1/3); III. Tabi Árpád főhadnagy E. es. i. (162 2/3); IV. Armandola Vladimir őrnagy, Szeged (157 1/3); V. Kass László hadnagy E. es. i. (154); VI. Kossuth József főhadnagy E. es. i. (153); VII. Ládai Dezső százados, E. es. i. (153); VIII. Kirchner Boldizsár százados, Székesfehérvár (152 2/3).

A győztesek közül: Huber Ferenc százados, Aradi István alezredes, Tabi Árpád főhadnagy, Armandola Vladimir őrnagy és Papp László hadnagy tiszteletdíjat, ezenkívül pedig a felsorolt összes győztesek érmet nyertek. A m. kir. csendőrség felügyelője közölte, hogy a jövőben a lovas csapatoktól származó tiszteknek, valamint a legénységnek is a nyilvános mérkőzésre a lehetőséget meg fogja adni.

(Folytatjuk.)

* A zárjelben levő számok a győzelmeket, illetve a lovas mérkőzésnél a pontokat jelölik.

HIREK

A csendőr tiszti továbbképző tanfolyam zárójaja. A budapesti csendőr tiszti továbbképző tanfolyam 23-án tartotta írásbeli és 28-án szóbeli zárójaját, amely utóbbin a m. kir. belügyminiszter képviselője Nádossy Imre országos főkapitány is melett. A vizsgabizottság elnöke Szállander Béla tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője, tagjai p Ziegler Emil, Szőke Béla és Fischer József ezred voltak. A vizsgán a tanfolyam hallgatói bizonyossá tettek arról, hogy a magas színvonalu tanfolyam nári karának lelkes fáradozása, párosulva a hallg szorgalmával, teljes eredményre vezetett és hogy csendőr tisztek szakszerű továbbképzése ezen folyamattal nagy lépést haladt előre. A vizsga e menyé felett úgy Nádossy Imre országos főkapitány mint a m. kir. csendőrség felügyelője Kleiner G. ezredes tanfolyamparancsnok előtt a legteljesebb elégedésüknek adtak kifejezést.

A tanfolyam tanárai voltak: Kleiner Gyula ezredes, tanfolyamparancsnok (Szervezeti és szolgálati utasítás), Soltész Imre ezredes (a bünygyi nyomelmélet), Waechsmann Vilmos ny. alezredes (tönyes rendelkezések), dr. Valló József őrnagy (Polbüntetőtörvény és bünvádi perrendtartás). Pol előadók: dr. Kenyeres Balázs egyetemi tanár (vényzéki orvostan), dr. Kelety Géza rendőrtanár (Kriminálisztika), dr. Schiffler Ferenc rendőrtanár (bünygyi nyilvántartás és daktyloszkópia), József miniszteri tanácsos (Bünygyi chemia), dr. rosztek Győző (Sérüléstan), Breyer Szilárd tűz főparancsnok (Tűzoltás), dr. Laky Lajos rendőrtanácsos és dr. Bauer Ernő rendőrtanácsos (Bünygyi nyomozás technikája) és dr. Gersich Lajos rendőrtanácsos (Bünygyi fegyvertan).

A tanfolyam hallgatói voltak: Antalffy Sándor fhgy., Árbócz János fhgy., Árvay József fhgy., B. József fhgy., Bárány Béla fhgy., Bátky József szds., B. József fhgy., Bessér Béla szds., Bievel Károly s. Biro Kálmán fhgy., Cammerle Raymond szds., Danics Zsigmond szds., Debreceny István fhgy., El Gusztáv szds., Ferenczy Endre fhgy., Geneszy fhgy., Huszár Agoston szds., Kiss Aladár fhgy., K. Andor fhgy., Kubay Oszkár fhgy., Kunos Jenő fl. Marschall Kálmán szds., Marsó Pál szds., Micskey mán fhgy., Manninger Ádám fhgy., Meczner Gus fhgy., Nagy Pál szds., Pein Radován fhgy., Pi Aladár szds., Posszert Jakab szds., Schöffberger L. fhgy., Szabó Jenő szds. és Wagner Béla szds.

Csendőrségi sportverseny Nyiregyházán. A recenzi csendőrkörület altisztje és legénysége a csendőrségi sportlap javára Nyiregyházán július 10-én futball- és atlétikai sportversenyt rendeznek. A sportversenyt a Hajdu és Szabolcsvármegyei csendőrségi csapatok, a csendőrségi csapatok mérkőzésén meg, mely után következik: csendőrségi távolgyorsasági versenye, távolugrás, súlydobás, 100 n res síkfutás, gerelyvetés, 400 méteres síkfutás, maugrás, diszkoszvetés, 100-400 méteres svéd atlétaf és 5000 méteres távfutás. A sportversenyt Sóstógyűrdön táncmulatság követi.

Megszüntetett rendőrkapitányságok. A m. kir. belügyminiszter a Czellőmölk, Szentgotthárd, I. bódvár és Dunaföldvár községekben működött ál csendőrségi kapitányságokat megszüntette. Ezen ségekben a közbiztonsági szolgálatot a csendőrség átvette.

Megtámadott csendőr. Zichó Hermann csendőrségi kapitány 9-én Hajmáskéren a katonai táborban k ügyeleti szolgálatban léte alkalmával Gázi Ferenc vezetőt a kapun — melyen át a bejárás tiltva volt — nem akarta beengedni. Az őrzető a csendőr figyeztetését nem vette figyelembe, sőt fegyelmetlenkedett, amiért őt Zichó csendőr rendreutasította. az őrzető szuronyát kirántotta és azzal Zichó őrt jobb lapockáján megszúrta. Gázi Ferenc őrző a hajmáskéri őrs elfogta és a honvéd állomásparancsnokságnak átadta.

Dieséret. A szombathelyi csendőrkörület parancsnoka Liptay László századost azért, mert mint körületi fogalmazótiszt és ügyészi tiszt kötelességeit három éven át mindenkor kiváló kötelességtudással, lankadatlan szorgalommal és kiváló eredménnyel teljesítette, nyilvánosan megdicsérte.

Elöléptek: Főtörzsrőrmesterré: Dezdák Ferenc székesfehérvári; Zadravecz Pál, Egri Imre szombathelyi; Szilágyi István, Sztankó István, Pap Lajos II. pécsi; Tóth István, Tóth Mátyás, Valasek János, Kapesár János és Szép Bálint miskolci kerületbeli törzsrőrmesterek **törzsrőrmesterré:** Szívós József pécsi és Szöcs Kálmán miskolci kerületbeli őrmesterek; **őrmesterré:** Lőrincz Péter székesfehérvári, Kiss Zsigmond, Nagy Kálmán, Bita Ferenc, Stricz József szombathelyi, Sebestyén László, Pagács Pál pécsi; Tóth Sándor, Tamás István és Strek István miskolci kerületbeli csendőrök.

Házasságot kötöttek: Páncz István 3. oszt. tiszt-helyettes Tergulicza Máriával Kiszomboron május 14-én; Gál Domokos 2. oszt. tiszt-helyettes Juhos Vilmmával Polgárdin május 20-án; Nagy Sándor 2. oszt. tiszt-helyettes Szabó Juliannával Püspökladányban május 31-én; Józsa Sándor 3. oszt. tiszt-helyettes Bakura Margittal Gulácson május 24-én.

Elhaltak. Jenes Árpád ny. alezredes június 18-án Budapesten; Aklán Imre 2. oszt. tiszt-helyettes április 4-én Hódmezővásárhelyt; Szabó Gyula III. csendőr április 5-én Budapesten; Bóka Pál próbacsendőr április 15-én Budapesten.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

L. F. tiszt-helyettes, Pécs. A csendőrség tagjai által önként bevezetett hozzájárulások fejében a Csendőrségi Lapokat minden parancsnokság, iskola, gazdasági hivatal stb. ingyen megkapja. Ha valaki a Csendőrségi Lapokat a maga részére külön meg akarja rendelni, úgy arra előfizethet, ez esetben hozzájárulást természetesen nem fizet. A Csendőrségi Lapok előfizetési ára jelenleg egy évre 144.000, félévre 72.000, negyedévre 36.000 korona. Az előfizetési díjat a Csendőrségi Lapok kiadóhivatalának (I. Országház-utca 30.) kell beküldeni. A küldött bélyeget lapunk javára bevételzeük.

Sz. A. csendőr. Az újrafelvétel a már jogerős ítélet végrehajtását nem gátolja, tehát hatáshozó hatállyal nem bír; ha azonban az újrafelvétel már engedélyeztetett, a büntetés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A kérvényt a körületi parancsnoksághoz kell intézni.

K. csendőr, Sopron. Erdélybe a szabadságot a Belügyminiszter utóli (VI. c. osztály) kell kérelmezni. A kérvényben jelteni kell, hogy polgári ruhával rendelkezik. Magyar utlevéllel csak magyar állampolgár, illetve csak az kaphat, aki optálását 1923 július 26-áig bejelentette. Önnök annakidején okvetlenül optálnia kellett, mert különben 1923 július 26-a után a csendőrségnél már nem szolgálhatott volna. Az utlevelet a főszoigabíró útján az alispántól kell kérelmezni.

V. 1924 december. Ha ön a csendőrséghez való belépése előtt a katonaságnál legalább három évig szolgált, akkor a csendőrségnél nem hat, hanem csak három évre kellett magát kötelezni, kötelezője tehát 1924 december 1-én jár le. A honvédséghez — a csendőrséghez való leszerelés után — felveszik, ha a feltételeknek megfelel, de csak mint rendfokozati külső honvédt; illetményeit azonban eddigi rendfokozata után kapja. A kérvényt az alispánhoz kell küldeni, aki azt illetékes helyre továbbítja. Nős volta akadályt nem képez, de kellő számmal jelentkező esetén elősorban a nőtlen egyéneket veszik fel.

Csiki. Szolgálati ügy.

Ny. I. törzsrőrmester. Nős csendőr nejét ugyanazon őrsön, ahol férje szolgált, őrsfőzőnk gyanánt felfogadni nem szabad. Az, hogy a csendőr nejét egy másik őrs felfogadjon, kifejezetten megtiltva nincsen ugyan, a magunk részéről azonban ezt sem tartjuk helyesnek.

Debreczen. A kérdézt ügyben az 1921. évi március hó 7-én kelt 16289 VI. c. számú belügyminiszteri rendelet intézkedik.

R. S. főtörzsrőrmester. Ha ön, mint főtörzsrőrmester az őrsöt három nappal hosszabb ideig önállóan vezeti, akkor természetes, hogy csak az őrsparancsnok számára előírt szolgálati órát kell teljesítenie; a járőröket ellenőrizni pedig nemcsak joga, de kötelessége is.

P. S. tiszt-helyettes, Mátészalka. Olyan rendelkezésről, amely a rokkant egyéneknek a községi közmunka alól mentesítette volna, nem tudunk. Nézetünk szerint erre nincs is szükség, mert a községi előjárásának jogában áll azokat a rokkantakat, akik munkaképtelenek, a közmunka alól felmenteni, a felmentés így esetben is azonban csak az illető szemlére szól, de nem mentesíti a járművét is. A felmentést kérni kell, ha a községi előjárásága azt elutasítja, meg lehet felelebezzni.

Zsuga Sándor 2. oszt. tiszt-helyettes. Beküldött közleménye ügyében kérjük, hogy közelebbi címét tudassa.

M. B. csendőr, Szokolya. Ha a közgazdálkodást csak ketten tartják fenn és anyagilag tényleg olyan rossz állapotban, mint írja, akkor a körületi parancsnokságtól segély kiutalását kérhetik. Kamatmentes kölcsönt — igen kivételes és méltánylást érdemlő esetben — a m. kir. Belügyminiszter úr engedélyez, azt tehát onnan kell kérelmezni, a kérelmet azonban nagyon alaposan meg kell indokolni.

Olvasóink szíves figyelmébe!

A Csendőrségi Lapok egyelőre havonta kétszer, 1-én és 15-én jelenik meg. Célja: a csendőrségi szakismeretek és szakirodalom fejlesztése. A lap részére szánt cikkeket lehetnek szak tanulmányok, értekezések és ismeretek a csendőrség szervezetét, kiképzését vagy más, a csendőrségi szolgálat fejlesztését érintő kérdésekről, továbbá tanulságos nyomozások szakszerű leírásai, végül a csendőrséget vagy annak egyes tagjait érintő olyan eseményekről szóló tudósítások, amelyek a csendőrség körében általános érdeklődésre számíthatnak. Verseket nem közlünk; egyéb szépirodalmi közleményeket csak kivételesen, a rendelkezésre álló helyhez képest és csak úgy közlünk, ha tárgyukat a csendőrségi életből merítik. A lapban való közlésre szánt minden közleményt kérjük olvasatón (lehetőleg íróképpel) felhasábasban és a papirlapnak csak az egyik oldalára írni. Cikket nem csak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől is elfogadunk. Névtelenül beküldött cikket nem közölhetünk; de a szerző tetszésére bizzuk azt, hogy cikke neve alatt vagy anélkül jelenjen-e meg. Az elfogadott cikkeket terjedelmük és értékük szerint honoráljuk. A díjazás elfogadásával a cikk a lap tulajdonába megy át, az tehát máshol csak a szerkesztő beleegyezésével közölhető. A szerkesztői üzenetek rovatában a szerkesztőség mindenkinek rendelkezésre áll, de a szolgálattal kapcsolatos és névtelen levelekre nem válaszol; kérészetot vissza nem a l, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, midőn a válasz — képességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük tehát olvasóinkat, hogy leveleikhez bélyeget ne mellékeljenek. Előfizetést — az adminisztrációs kiadások csökkentése végett — csakis legalább negyedévre fogadhatunk. Az előfizetési díjat beküldés alkalmával a dollár áru árfolyama szerint kérjük kiszámítani, egy dollárt öt aranykoronának számítva. A lap részére szánt levelezéseket ne a szerkesztő nevére, hanem a szerkesztőség címére kérjük küldeni. (Budapest, I. ker. Vár, Országház-utca 30.) A csendőrség tagjainak rövid, — legfeljebb 4 sornyi terjedelmű — levelezés-szerű közleményeit díjlanul közöljük; kereskedelmi hirdetéseket a lap részére a „Pallás” r-t. (Budapest, V. ker. Honvéd-utca 10. szám.) vesz fel díjszabás szerint.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZES ZOLTÁN százados,

Pallás részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.